



NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA



Kuriamė
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiklos programa

Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis

6 tema: Tarpdalykinių temų integravimas ir dalykų nuoseklumas

3 internetinis seminaras
2023 m. vasario 20 d.
14.00–18.00 val.
Jane Doughty ir Jane English

6 tema. Tarpdalykinės temos ir nuoseklumas

6 temos tikslas:

- Apžvelgti tarpdalykinių temų ir jų nuoseklumo užtikrinimo naujoje mokymo programoje principus
- Apsvarstyti įvairius požiūrius į tarpdalykinių temų kūrimą
- Mokyti iš Lietuvos kolegų ir tarptautinės patirties
- Išnagrinėti, kaip mokyklose galima užtikrinti trijų tikslų – kultūrinio identiteto, socialinės integracijos ir darnaus vystymosi – įgyvendinimą

Mokymosi pasiekimai

Šiame internetiniame seminare:

apsvarstysime vadovavimo prioritetus, kad integracija būtų sėkminga
išnagrinėsime pasitikėjimo svarbą įgyvendinant pokyčius

apžvelgsime bendradarbiavimo sąvoką ir jos reikšmę tarpdalykiniam
darbui

kritikuosime Škotijos mokyklų atvejų tyrimus

apsvarstysime jūsų prioritetus pristatant tarpdalykines temas

Bendrosios programos tarpdalykinės temos

1 internetiniame seminare:

- apžvelgėme c40 temas, skirtas tarpdalykiniam darbui
- pakvietėme jus pasidalyti temų, kurias norėtumėte išsamiau išnagrinėti, pavadinimais, kad galėtumėte jas išsiaiškinti, išnagrinėti ir (ar) padiskutuoti

Daugelis iš jūsų patvirtino, kad užtikrintai moka pristatyti visas c40 temas ir turi daug patirties

Tai – puiku

Bendrosios programos tarpdalykinės temos

1. Asmeninės galios

Idėjos, asmenybės

Kultūrinė tapatybė ir bendruomeniškumas

2. Gimtoji kalba

3. Etninė kultūra

Tradicijos ir papročiai

Etnografiniai regionai

4. Kultūros paveldas

5. Kultūrinė įvairovė

6. Kultūros raida

7. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas

8. Istorinė savimonė

9. Šalies nacionalinis saugumas

Pasipriešinimo istorija

9. Pilietinės visuomenės saviugda

Ekstremalios situacijos

Kova su korupcija

Intelektualinė

10. Tvarus vystymasis

Socialinis ir ekonominis vystymasis

Pasaulis be skurdo ir bado

Žiedinė ekonomika

Pažangiosios technologijos ir inovacijos

11. Migracija, geopolitinių konfliktų sprendimai

12. Žmogaus teisės, lygios galimybės

13. Sveikata, sveikas gyvenimo būdas

Asmeninių savybių ugdymas

Streso įveikimas

Rūpinimasis savo ir kitų sveikata

Saugus elgesys

Blogų įpročių prevencija

14. Mokymasis visą gyvenimą

15. Aplinkos tvarumas

Aplinkosauga

Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga

Klimato kaitos prevencija

Tvarūs miestai ir gyvenvietės

Tvarus žemės ūkis

Atsakingas vartojimas

16. Finansinis raštingumas

Žinios apie finansus

Finansų planavimas ir valdymas

Rizika ir grąža

17. Karjeros mokymas

Diskusija

Įsijunkite garsą ir pasidalykite savo mintimis:

Kaip organizuosite daugiau nei 40 tarpdisciplininių temų, kad paskatintumėte savo darbuotojus susipažinti su temine medžiaga ir ja naudotis?

Pavyzdžiui, ar: temoms dėstyti naudosite 30 proc. mokymo programą?

kai kurias temas laikysite prioritetinėmis?

paskirsite kai kurias temas tam tikroms amžiaus grupėms?

skatinsite taip dirbti su kai kuriais dalykais?

Dalijimasis patirtimi ir mokymasis iš kitų

Norime, kad savo patirtimi pasidalytumėte su grupe

Prašome jūsų dirbti grupėse ir pasidalyti patirtimi, įgyta pristatant vieną iš šių temų:

- 1 kambarys. Pilietinės visuomenės saviugda
- 2 kambarys. Tvarus vystymasis
- 3 kambarys. Finansinis raštingumas
- 4 kambarys. Žmogaus teisės ir lygios galimybės

Tiems, kurie turi nedaug patirties dėstant šias temas, tai yra galimybė pasimokyti iš kitų.

Dalijimasis patirtimi ir mokymasis iš kitų

Grupėse pabrėžkite:

- Su temos pristatymu susijusius dalykus
- Kiek laiko tema buvo dėstoma ir kokiems mokiniams
- Mokytojų naudojamus išteklius
- Mokytojų ir mokinių atsiliepimus apie vertinimą

Praneškite apie pagrindines išmoktas pamokas ir patarimus mažiau patirties turintiems dalyviams

Grupės sesija Nr. 1

Savo grupėse apsvarstykite:

- Su temos pristatymu susijusius dalykus
- Kiek laiko tema buvo dėstoma ir kokiems mokiniams
- Mokytojų naudojamus išteklius
- Mokytojų ir mokinių atsiliepimus apie vertinimą

Praneškite apie pagrindines išmoktas pamokas ir patarimus kitiems dalyviams

Koks lyderis esate?

„Vieni galime padaryti tiek mažai, o kartu – tiek daug.“

*Iš aklos ir kurčios amerikiečių rašytojos **Helen Keller** kalbos*

„Geresniam pasauliui kurti reikia komandinio darbo, partnerystės ir bendradarbiavimo.“

Simon Mainwaring

„Efektyviausiai dirbantys vadovai ... vadovaujasi principu „mes“, principu „komanda“. Jie supranta, kad jų darbas – užtikrinti, kad komanda veiktų... bet „mes“ gauname nuopelnus... Tai sukuria pasitikėjimą ir padeda atlikti užduotį.“

Peter Drucker

„Per... ilgą žmonijos (taip pat ir gyvūnų) istoriją nugalėjo tie, kurie išmoko efektyviausiai bendradarbiauti ir improvizuoti.“

Charles Darwin

Ką vadovai turi daryti, kad integracija įvyktų?

- Vadovauti „iš priekio“, **stiprinti pasitikėjimą** ir įsipareigojimą tarpdalykiniam darbui
- Stiprinti **vadovavimo gebėjimus** visoje mokykloje
- Inicijuoti mokymo programos planavimą ir nustatyti vertinimo strategiją
- Organizuoti tinkamą profesinį tobulėjimą
- Skatinti ir įtvirtinti **bendradarbiavimą** visoje mokykloje
- Bendradarbiauti kuriant ir įgyvendinant planus
- **Sukurti veiksmingas** tarpdalykinio darbo **komandas**

Ką dar ketinate nuveikti, kad integracija įvyktų?

Vadovavimo gebėjimai

Kas yra vadovavimo gebėjimai?

Kaip individualus lyderis – tai jūsų gebėjimas keisti savo vadovavimo būdą, kad sukurtumėte veiksmingesnius būdus rezultatams pasiekti

Kas yra organizaciniai vadovavimo gebėjimai?

Tai lyderystės stiprybė organizacijoje – stiprybė tiek lyderių skaičiaus, tiek jų gebėjimo veiksmingai vadovauti požiūriu

Švietime vadovavimo gebėjimai paprastai laikomi organizacine savybe

Vadovavimo gebėjimai

Stiprių vadovavimo gebėjimų rodikliai:

- vyrauja pasitikėjimo ir atvirumo kultūra bei įsipareigojimas siekti mokyklos vizijos
- vyresnieji darbuotojai skatina visus darbuotojus įsipareigoti spręsti visos mokyklos reikalus – ne tik savo dalyko ar metų grupės
- darbuotojai yra įsipareigoję visai mokyklai – ne tik savo dalykui ar metų grupei
- darbuotojai prisiima atsakomybę ir aktyviai užtikrina, kad mokyklos politika būtų veiksmingai įgyvendinama
- darbuotojai skatinami imtis vadovavimo pareigų ir užduočių, o vyresnysis personalas juos remia ir moko

Vadovavimo gebėjimai

Pagalvokite:

Ar jūsų organizacijoje yra stiprių vadovų?

Ar to pakanka, kad tarpdalykinės temos būtų sėkmingai įgyvendintos?

Ką galėtumėte padaryti, kad sustiprintumėte / palaikytumėte lyderystės gebėjimus savo organizacijoje?

Tai bus galima aptarti per kitą diskusiją

Vadovavimas ir pasitikėjimas

Pasitikėjimas – tai gyvenimo klijai. Tai svarbiausias bendravimo elementas.

Tai – pagrindinis principas, kuriuo grindžiami visi santykiai“.
(Covey, 2004)

„Pasitikėjimas yra bet kokių santykių atspirties taškas. Pasitikėjimu grįsti santykiai taip pat yra pagarbūs santykiai“.
(Fink, 2005)

„Užmegzti pasitikėjimu grįstus santykius gali užtrukti visą gyvenimą, tačiau pasitikėjimas gali būti sugriautas akimirksniu.“

(Brent, M and Dent, FE, 2008 – The Leader’s Guide to Influence („Įtakos vadovas vadovui“))

Vadovavimas ir pasitikėjimas

Bryk ir Schneider (2002) nustatė keturis pasitikėjimo komponentus:

Pagarba Kompetencija Asmeninė pagarba Sąžiningumas

Pasitikėjimas – tai tvirtas tikėjimas kieno nors ar ko nors patikimumu, tiesa, gebėjimais ar jėgomis. Jie nustatė, kad tarp pasitikėjimo mokykla ir jos gebėjimo tobulėti yra didelis ryšys:

- Aukštas pasitikėjimo lygis lemia tai, kad yra viena iš dviejų galimybių, kad situacija pagerės.
- Žemas pasitikėjimo lygis lemia, kad yra viena iš septynių galimybių pagerinti padėtį

Vadovavimas ir pasitikėjimas

Norėdami kurti ir stiprinti pasitikėjimą, vadovai turėtų:

- būti atviri, sąžiningi ir palaikantys
- įsipareigoti tęsti darbus
- elgtis nuosekliai
- žodžius paversti darbais
- modeliuoti elgesį, kurio siekia iš kitų
- į atskaitomybės procesus įtraukti pasitikėjimą.

Galiausiai, pripažinti, kad pasitikėjimo stiprinimas yra sunkus darbas – pasitikėjimą reikia užsitarnauti ir jį galima labai greitai prarasti!

Grupės sesija Nr. 2

Grupėse aptarkite vadovavimo gebėjimų ir pasitikėjimo svarbą mokymo programos reformai, ypač tarpdalykinėms temoms.

Kalbant apie jūsų organizaciją:

- Kaip apibūdintumėte pasitikėjimo lygį ir kaip galėtumėte jį sustiprinti?
- O kaip dėl vadovavimo gebėjimų – kiek jie stiprūs šiuo metu ir kaip galėtumėte juos dar labiau sustiprinti?

Aptarkite savo patirtį ir pasiruoškite pasidalyti dviem svarbiausiais klausimais plenariniame posėdyje.

Pertrauka

Dabar padarysime 30 minučių pertrauką

Prašome grįžti laiku

Vadovavimas ir bendradarbiavimas

Vadovai yra atsakingi už:

Bendradarbiavimo skatinimą ir įtvirtinimą visoje mokykloje,

siekiant sėkmingai nagrinėti tarpdalykines temas

10 profesinio bendradarbiavimo ir kooperacijos principų

1. Bendra autonomija: mažesnė priklausomybė nuo valdžios, bet didesnė tarpusavio priklausomybė;
2. Bendras veiksmas: bendras tikėjimas, kad dirbdami kartu mokiniams duosime daugiau;
3. Bendri moksliniai tyrimai: problemų nagrinėjimas, duomenų pagrindu ieškomi sprendimai;
4. Bendra atsakomybė: mes visi mokome savo visų vaikus, o ne mano vieno vaikus;
5. Skatinamos bendros iniciatyvos: mažiau individualių iniciatyvų, bet daugiau bendrų iniciatyvų;
6. Tikslingas dialogas apie mokinių mokymąsi;
7. Bendras darbas: bendras mokymas, bendras planavimas, veiklos tyrimas, grįžtamasis ryšys...
8. Bendradarbiavimas, pagrįstas prasmingais ir ilgalaikiais švietimo tikslais;
9. Bendradarbiavimas su mokiniais, jų įtraukimas į švietimo pokyčius;
10. Kartu kuriama ir įgyvendinama švietimo vizija.

Hargreaves, A., O'Connor, M.T. (2017). Collaborative Professionalism („Bendradarbiavimo profesionalumas“).

Bendradarbiavimas

Ar bendradarbiavimas daro kokį nors poveikį mokiniams?

Kolektyvinis veiksmingumas:

Poveikio dydis:1,57

(stiprus, teigiamas ryšys su mokinių pasiekimais – antras pagal svarbą Hattie veiksnys)

Hattie, 2016

Kolektyvinis mokytojų veiksmingumas

„Bendras įsitikinimas, kad kolektyviniais veiksmais mokytojai gali daryti teigiamą įtaką mokinių rezultatams, įskaitant nepalankioje padėtyje esančius ir neaktyvius mokinius

Aukšto efektyvumo mokytojai labiau linkę išbandyti naujus metodus, išsikelti sudėtingesnius tikslus ir atidžiau rūpintis mokiniiais, kuriems reikia papildomos pagalbos

Kolektyvinis veiksmingumas leidžia mokytojams skatinti teigiamą mokinių elgesį ir kelti mokinių lūkesčius“

Hattie, 2012, 2016

Šešios palankios sąlygos kolektyviniam mokytojų veiksmingumui

Išplėstinė mokytojo įtaka

- mokytojams suteikiama galimybė dalyvauti priimant svarbius mokyklos sprendimus.

Tikslo konsensusas

- Tikslų suderinimas didina kolektyvinį veiksmingumą ir turi tiesioginį, išmatuojamą poveikį mokinių pasiekimams (Robinson, Hohepa ir Lloyd, 2009).

Mokytojų žinios apie vienas kito darbą

- Mokytojai įgyja pasitikėjimo kolegų gebėjimu daryti įtaką mokinių mokymuisi, kai turi daugiau žinių apie kitų mokytojų darbą.

Darniai dirbantis personalas

- Darna apibūdinama kaip mokytojų tarpusavio sutarimo esminiais ugdomo klausimais laipsnis.

Vadovybės operatyvumas

- Operatyvūs vadovai rodo rūpestį, pagarbą darbuotojams ir saugo mokytojus nuo problemų, kurios trukdo jiems mokytį.

Veiksmingos intervencijos sistemos

- Veiksmingos intervencijos sistemos padeda užtikrinti, kad visi mokiniai sėkmingai mokytųsi.

Grupės sesija Nr. 3

Grupėse aptarkite:

Kokių turite įrodymų, kad jūsų mokytojai bendradarbiauja tarpusavyje?

Kokių veiksmų galite imtis, kad sustiprintumėte bendradarbiavimą ir paskatintumėte tarpdalykinį darbą?

Būkite pasirengę pasidalyti dviem pagrindiniais veiksmais, kuriuos aptarė jūsų grupė

Škotijos mokyklų pavyzdžiai

2012 m. pradėtoje įgyvendinti Škotijos tobulumo mokymo programoje daugiausia dėmesio skiriama kompetencijoms ir skatinamas mokytojų bendradarbiavimas bei tarpdalykinis darbas.

Kitose keliose skaidrėse pateikiamos įžvalgos iš „Middleton Park“ ir Kvinsferio mokyklų pavyzdžių.

Visas atvejo studijas galima atsisiųsti internetu.

Atvejo analizė. „Middleton Park“ mokykla, Škotija

Tarpdalykinis požiūris:

Dėmesys sutelkiamas į visos mokyklos mokymosi kontekstą – suteikiamas platus turtingos, stimuliuojančios mokymosi patirties spektras, suteikiantis mokymuisi platumo, aktualumo, iššūkių ir gilumo.

- Žmogaus kūnas,
- Aberdynas. Praeitis ir dabartis,
- Struktūros, „Making a Splash“,
- Vaizduotės pasaulis,
- Darbo pasaulis,
- Konfliktai,
- Buveinės
- Išradimai ir atradimai

Atvejo analizė. „Middleton Park“ mokykla, Škotija

Temose atsižvelgiama į:

- vaikų patirtį
- mokymo programų rengimo principus.

Patirtis suteikia daugiau iššūkių ir įvairių aplinkybių, kuriose galima pritaikyti mokymąsi.

Rezultatai:

Pagilintas vaikų supratimas: vaikai saugūs ir pasirengę pereiti į kitą lygį.

Atvejo analizė. „Middleton Park“ mokykla, Škotija

Mokymo programos planas

- Dėmesys skiriamas tarpdalykinėms šių kontekstų temoms.
- Bendras personalo planavimas
- Tvarumo, verslumo ir įsidarbinimo įgūdžių įtvirtinimas visoje mokykloje.

Partneriai lankosi mokykloje, kad suteiktų paramą ir padėtų mokytis.

Partneriai siūlo ekspertines žinias ir padeda suplanuoti tinkamą mokymosi ir mokymo patirtį naudojant patirtį ir rezultatus.

Taip įgyjama turtinga mokymosi patirtis ir padedama mokytojams įgyvendinti labiau specializuotus mokymo programos aspektus.

Atvejo analizė. „Middleton Park“ mokykla, Škotija

Pavyzdys. Aberdynas. Praeitis ir dabartis

- Bendradarbiaudami su Union Street atgaivinimo programa, mokiniai sužinojo apie istorinę šio rajono svarbą ir pasiūlė idėjas, kaip išsaugoti istorinius gatvės pastatus ir sugrąžinti jiems paskirtį.
- Mokiniai susitiko su ekspertais – vietos istoriku, archyvistu, architektu ir vizualinės prekybos specialistu.
- Prieš pristatydami idėjas vietos tarybos nariams, mokiniai, remdamiesi įgytomis žiniomis, kūrė savo verslą.
- Mokiniai sukūrė filmą, kuriame dalijasi savo žiniomis, <https://vimeo.com/306805804>

Mokiniai: 10–11 metų

Atvejo analizė. Kvinsferio mokykla, Škotija

Darbuotojai, pasikonsultavę su suinteresuotosiomis šalimis:

- nusprendė, kurios mokymo programos sritys turėtų būti dėstomos kaip atskiri dalykai,
- sukūrė tarpdalykines visos mokyklos temas ir galimybes mokytis skirtingose pakopose,
- suteikė mokymosi galimybes pagal mokyklos etosą ir gyvenimą,
- proaktyviai planavo galimybes remti, tobulinti ir švęsti pasiekimus,
- nustatė galimybes švęsti mokinių asmeninius ir platesnius pasiekimus mokykloje ir platesnėje bendruomenėje.

Atvejo analizė. Kvinsferio mokykla, Škotija

Atsižvelgiama į tarpdalykines temas, nagrinėjamas įvairiomis temomis:

- verslumas,
- pilietiškumas,
- tvarus vystymasis ir
- kūrybiškumas.

Užmegztos veiksmingos partnerystės mokymo programai remti: pvz.,

Vaikų rašytojas – mokyklos skaitymo globėjas – siūlo labai patrauklų būdą, kaip paskatinti vaikus suvokti mokymosi skaityti vertę ir tikslą.

Vietos teatras – mokiniai rengia ir pristato savo metų pabaigos pasirodymą teatre, pabrėždami realią išraiškos menų mokymosi reikšmę gyvenime.

Atvejo analizė. Kvinsferio mokykla, Škotija

Tarpdalykinė programa „Darbo pasaulis“ įgyvendinama įvairiais būdais:

- Vaikų darželyje. Žaidimų patirtis
- 7 metų mokiniai. Tėvai kviečiami papasakoti apie savo darbą
- 9 ir 10 metų mokiniai. Įvairūs „Darbo pasaulio“ seminarai
- 11 metų mokiniai. Darbas su vietos koledžu: kursų peržiūra ir asmeninio aprašymo rašymas.

Verslo ir bendruomenės partneriai: sėkmingas pavyzdys, parama, patirtis

- vietinis prekybos centras,
- teatras,
- tolesnio ugdymo koledžas,
- finansinės organizacijos

Atvejo analizė. Kvinsferio mokykla, Škotija

Visi Kvinsferio pedagogai:

- yra pasiryžę dirbti tarpdalykinį darbą.
- gerai išmano visos mokymo programos patirtį ir rezultatus
- naudojami galimybe įvairiais būdais, atitinkančiais konkretaus vaiko ar klasės poreikius, kaupti patirtį ir rezultatus.

Toks lankstumas leidžia darbuotojams prasmingai įtraukti vaikus priimant sprendimus dėl mokymosi planavimo ir jo įgyvendinimo būdo.

Atvejo analizė. Kvinsferio mokykla, Škotija

Tarpdalykinio mokymosi programose daug dėmesio skiriama Škotijos tekstams, kultūroms ir istorijai. Pavyzdžiui, mokykloje kasmet rengiama Burnso vakarienė, kuri yra platesnės škotų kalbos šventės dalis.

Mokykla taip pat aktyviai dalyvauja vietos bendruomenės veikloje:

Mokiniai veda ekskursijas po Kvinsferio paveldo kelią ir pasakoja kitiems mokiniams bei jų šeimoms apie Kvinsferio miestą.

Mokykla labai aktyviai dalyvavo 2017 m. atidarant naująją Kvinsferio pervažą ir pasinaudojo jos teikiama mokymosi galimybėmis.

Atidarymas buvo švenčiamas mokykloje.

Ši patirtis padeda moksleiviams pažinti savo miestą ir savo vietą platesniame pasaulyje.

Atvejų studijos. Svarbiausios išmoktos žinios

Apmąstymai apie du Škotijos atvejų tyrimus:

Kas jums labiausiai įstrigo abiejose mokyklose, kuriose buvo plėtojami tarpdalykiniai metodai?

Kokią patirtį galite perkelti į savo aplinką čia, Lietuvoje?

Po pertraukos būkite pasirengę pasidalyti savo mintimis

Pertrauka

Dabar padarysime 15 minučių pertrauką
Prašome grįžti laiku

Mokymasis iš dviejų atvejų tyrimų

Kokius pagrindinius dalykus galėtumėte išskirti iš atvejo analizių:

- Darbuotojų įsipareigojimas ir bendradarbiavimas
- Mokymo programos planavimas – aiškus planas pagal metų grupes
- Atsižvelgimas į vietos kontekstą
- Bendruomenės įtraukimas – patirties pritaikymas
- Orientacija į ateitį

Kas dar? Įsijunkite garsą ir pasidalykite savo mintimis

Tarpdalykinės temos ir kompetencijos

„Kompetencijos padeda mokiniams veikti neapibrėžtoje aplinkoje, todėl jie gali orientotis sparčiai besikeičiančiame ir neapibrėžtame pasaulyje.“

EBPO, 2019: „Švietimo ir įgūdžių ateitis 2030 m.“

4 internetinis seminaras

Ketvirtajame internetiniame seminare nagrinėsime, kaip kompetencijos padeda pristatyti tarpdalykines temas.

Taip pat klausysimės Lietuvos mokyklos vadovo, kuris dalysis tarpdalykinio mokymo patirtimi.

Prašome į internetinį seminarą atvykti pasirengus pasidalyti savo patirtimi, kaip susieti temų pristatymą su kompetencijomis.

Ačiū jums!

Dėkojame jums už jūsų šiandieninį indėlį

Laukiame jūsų vasario 23 d. 14.00 val.